

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว

ในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

THE RELATIONSHIP OF CAUSAL MODEL OF FACTORS AFFECTING TO THE ADJUSTMENT
ABILITY IN VUCA WORLD OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS, THE SCHOOL EXPANDS
UNDER THE OFFICE OF UBONRATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 5

วิชญาภา วงศ์เพม^{1*} ปาริชาติ รัตนราช² จำลอง วงษ์ประเสริฐ³

Wichayada Wongpem¹ Parichat Rattanakaj² Jumlong Vongprasert³

^{1, 3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,3} Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

² คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: Wichayada.wg64@ubru.ac.th

(Received: 4 November 2025, Revised: 23 December 2025, Accepted: 24 December 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงที่ส่งผลต่อการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส (2) เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียน (3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 840 คน ที่ได้จากการสุ่มตามหลักสถิติที่เหมาะสมต่อการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน เป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม MPLus ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษาปัจจัยเชิงที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TRLeader) การรู้ดิจิทัล (Digital) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Res) และกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth) 2) ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการปรับตัว ได้แก่ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Res) (0.794) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (TRLeader) (0.264) และการรู้ดิจิทัล (Digital) (0.199) ขณะเดียวกันตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อผ่านตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ กรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth) (0.408) ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวผ่านความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Res) 3) การวิเคราะห์ข้อมูลโมเดลเชิงสาเหตุพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.15$, CFI = 0.992, TLI = 0.991, SRMR = 0.026, RMSEA = 0.014)

คำสำคัญ: ความสามารถในการปรับตัว; โลกยุคพลิกผัน; นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3; รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ; สมการโครงสร้าง

ABSTRACT

This research aimed to: (1) study the causal factors affecting the Adjustment Ability in VUCA World of Mathayomsuksa 3 Students, the School Expands Under the Office of Unbonratchathani Primary Educational Service Area 5 (2) study the relationship of causal influence on the adjustment ability in VUCA World of Students and (3) verify consistency of the developed causal relationship model with empirical data. The sample was obtained from random multi-stage sampling of 840 of Mathayomsuksa 3 Students, the School Expands. The research tool was a questionnaire on causal factors influencing the Adjustment Ability in VUCA World of Mathayomsuksa 3 Students. Data were analyzed using descriptive statistic, Pearson's correlation analysis, confirmatory factor analysis, and structural equation modeling (SEM) with Mplus program. The research findings were as follows: 1) The study of the causal factors affecting the Adjustment Ability in VUCA World consisted of key variable; including transformational leadership (TRLeader), digital literacy (Digital), resilience (Res) and growth Mindset (Growth); 2) The factor with highest direct influence were Resilience (Res) (0.794), followed by transformational leadership (TRLeader) (0.264) and digital literacy (Digital) (0.199). The indirect influencing through mediating variables was growth mindset (Growth) (0.408) influenced the adjustment ability in VUCA world through resilience (Res); and The developed model is consistent with the empirical data, when considering the criteria $\chi^2/df = 1.15$, CFI = 0.992, TLI = 0.991, SRMR = 0.026, RMSEA = 0.014.

Keywords: Adjustment Ability; VUCA world; Mathayomsuksa 3 Students; Relationship of causal model; Structural Equation Modeling

บทนำ

โลกยุคพลิกผัน (VUCA world) เป็นสถานะที่สังคมปัจจุบันต้องเผชิญ ซึ่งประกอบด้วยความผันผวน (volatility) ความไม่แน่นอน (uncertainty) ความสลับซับซ้อน (complexity) และความคลุมเครือ (ambiguity) แนวคิดดังกล่าวริเริ่มโดยวิทยาลัยกองทัพบกสหรัฐอเมริกา (Whiteman, 1998) เพื่อใช้อธิบายบริบทของโลกที่เต็มไปด้วยความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภายใต้บริบทดังกล่าว ทักษะและความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจไม่เพียงพอต่อการรองรับความต้องการของการเรียนรู้และการประกอบอาชีพในอนาคต สถานะแวดล้อมที่มีความท้าทายและยากต่อการคาดการณ์ (Dengscherz, 2023) ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถในการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ

ใหม่ ๆ การเปิดรับการเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้จากความล้มเหลว เพื่อให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว นอกจากการปรับตัวด้านวิชาการแล้ว การปรับตัวทางสังคม ถือเป็นทักษะสำคัญที่ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนา เนื่องจากผู้เรียนต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hadar et al., 2020) นอกจากนี้ การมีความยืดหยุ่นทางอารมณ์และความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับความไม่แน่นอนในชีวิตประจำวัน การเปิดรับความคิดเห็นที่หลากหลายและการเรียนรู้จากประสบการณ์จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของผู้เรียนในยุคโลกพลิกผัน

การปรับตัวในยุคโลกพลิกผันนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมีสมรรถนะหรือทักษะพร้อมทั้งได้รับการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะปรับตัวและดำรงอยู่ได้ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนี้ จากการศึกษาของ Coopersmith (2022), Shliakhovchuk (2021), Salun (2021), Ehlers (2020) และ Shavkun and Dybchinska (2020) กล่าวว่า การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นั้นสำคัญสำหรับการปรับตัวในยุคของโลกพลิกผันนี้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 ที่ว่า เด็กและเยาวชนควรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การเป็นพลเมืองสร้างสรรค์และผู้นำในการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ การศึกษาของ Carolina และ Froielin (2020) บุคคลจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience) มีส่วนสำคัญในการปรับตัวที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนี้ของผู้เรียนทั้งทางด้านการเรียน และการใช้ชีวิตในปัจจุบันของผู้เรียนอีกด้วย นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการเองยังได้กำหนดกรอบสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับต้องได้รับการพัฒนาตลอดการเรียนรู้ในทุกช่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) เนื่องจากในยุคปัจจุบันนั้น เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาททั้งต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเท่าทันสามารถใช้เครื่องมือและเข้าใจเทคโนโลยีในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนนี้

จากแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับตัวทางสังคมในยุคโลกพลิกผันของผู้เรียน และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรับตัวหลากหลายทักษะ ดังนั้นผู้วิจัยสนใจในการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในยุคโลกพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในยุคโลกพลิกผันของนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงกับโลกที่ไม่มีความแน่นอน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขพร้อมทั้งสามารถเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันและการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5
2. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของตัวปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในยุคโลกพลิกผัน กับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 จำนวน 2,057 คน จาก 91 โรงเรียน

1.2 ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 จำนวน 840 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (muti-stage random sampling) การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 19 ตัวแปร และมีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทั้งหมด 38 ค่า จำนวนขนาดตัวอย่างเท่ากับ 760 คน เพื่อให้ได้ความเป็นตัวอย่างที่ตีมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้ตัวอย่างทั้งหมด 840 คน โดยทำการเลือกแบบหลายขั้นตอน โดบเลือกแบ่งชั้นตามอำเภอที่อยู่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 จำนวน 6 อำเภอ และกำหนดสัดส่วนกลุ่มประชากรของแต่ละอำเภอ และสุ่มอย่างง่ายโดยการสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอจนกว่าจะได้ตัวอย่างจำนวน 840 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนในยุคโลกพลิกผัน ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ โดยทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนในยุคโลกพลิกผัน แล้วสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว เป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (TRLeader) การรู้ดิจิทัล (Digital) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (RES) และกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 มาตรฐานรูปแบบความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว

1. มาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นมาตรวัดที่พัฒนามาจากการจำแนกองค์ประกอบของ Bass and Avolio (1993) จำนวน 20 ข้อ
 2. มาตรฐานการรู้ดิจิทัล โดยเป็นมาตรวัดที่พัฒนามาจากการจำแนกองค์ประกอบของ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2559) จำนวน 14 ข้อ
 3. มาตรฐานกรอบแนวคิดแบบเติบโต ผู้วิจัยปรับมาตรวัดความฉลาด The Dweck Mindset Instrument : DMI) ของ Dweck (2006) จำนวน 20 ข้อ
 4. มาตรฐานความยืดหยุ่นทางจิตใจ ผู้วิจัยปรับมาตรวัดความยืดหยุ่นทางจิตใจ ของกรมสุขภาพจิตที่ได้ดัดแปลงจากแนวคิดของ Kathryn M. Connor and Jonathan R.T. Davidson (2003) จำนวน 18 ข้อ
- ตอนที่ 3 มาตรฐานความสามารถในการปรับตัวในยุคโลกพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พัฒนามาจากการจำแนกองค์ประกอบของ สาริธ ใจตรง (2548) จำนวน 18 ข้อ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันและพฤติกรรมบ่งชี้ ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (IOC) โดยมีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.40 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.355 ถึง 0.791 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.981

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ติดต่อและประสานไปยังสังกัดของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นตัวอย่าง
- 4.2 กำหนดวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียน และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง
- 4.3 ผู้วิจัยส่ง QR Code แบบสอบถาม/แบบวัดรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งประสานงานกับครูที่ทางโรงเรียนมอบหมาย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 5.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้แต่ละคู่ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน สถิติที่ใช้ Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) โดยค่าที่ได้ควรมากกว่า 0.50 จึงจะถือว่าข้อมูลชุดนั้นเหมาะสม และสถิติ Bartlett's sphericity test ควรมีค่ามากกว่า 0.05 จึงจะนำไปวิเคราะห์หุ้ระดับได้ (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2561)

5.2 วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการพิจารณาความกลมกลืน (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2554) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

χ^2 / df น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 CFI / TLI มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป RMSEA น้อยกว่า 0.05 และ SRMR น้อยกว่า 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 พบว่าปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด คือ กรอบแนวคิดแบบเติบโต มีค่าเฉลี่ย 3.78 (S.D = 0.86) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D. = 0.84) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 7 (S.D. = 0.85) และ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด คือ การรู้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 (S.D. = 0.77)

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 พบว่า เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดลที่มีผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน คือ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ ($\beta = 0.794$) รองลงมา ได้แก่ ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ($\beta = 0.264$) และการรู้ดิจิทัล ($\beta = 0.199$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดและผลการวิเคราะห์แสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดอิทธิพลทางตรงในโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Unstandardized Direct Effects)

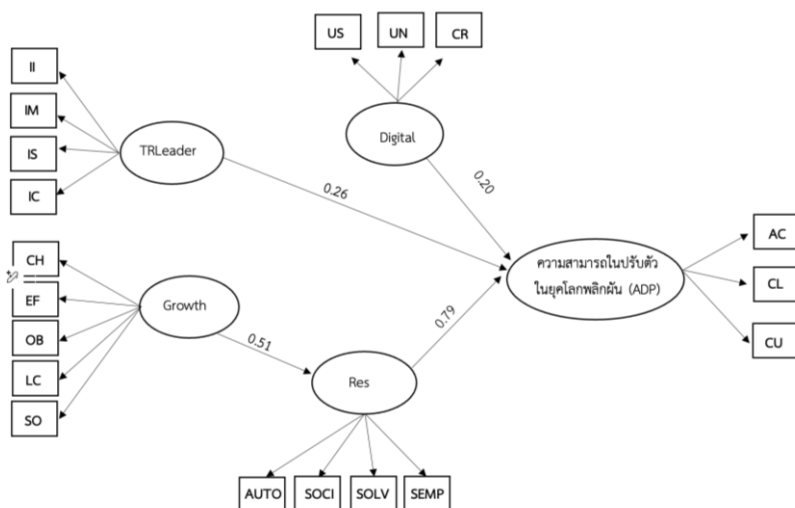
ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่าอิทธิพล (β)	P-value
TRLeader	ADP	0.264	<0.001
Digital	ADP	0.199	<0.001
Res	ADP	0.794	<0.001
Growth	Res	0.514	<0.001

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมในโมเดลที่มีต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน คือ กรอบแนวคิดแบบเติบโต โดยมีความยืดหยุ่นทางจิตใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน ($\beta = 0.408$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดและผลการวิเคราะห์แสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ขนาดอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

ค่าอิทธิพลทางอ้อม	IE	TE	P-Value
Growth to ADP ผ่าน Res	0.408	0.408	<0.001

3. ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ซึ่งโมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม โดยใช้สถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช. 2555) โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ สัมพันธ์ ($\chi^2 / df =$) ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบค่าไม่ต่ำกว่า 0.95 (Comparative Fit Index : CFI = 0.992) ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้วควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.95 (Tucker-Lewis Index: TLI = 0.991) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือในรูปแบบคะแนนมาตรฐานมีค่าต่ำกว่า 0.05 (SRMR = 0.026) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่ามีค่าต่ำกว่า 0.05 (Root Means Square Error of Approximation: RMSEA = 0.014) นำเสนอภาพที่ 1

Chi-Square = 164, df= 142, p-value = 0.1, SRMR = 0.026, RMSEA = 0.014

ภาพที่ 1 โมเดลรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5

อภิปรายผล

การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยเชิงที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันทางตรง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D. = 0.84) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 (S.D. = 0.85) และ การรู้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 (S.D. = 0.77) ทั้งสามปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันทางอ้อมคือ ปัจจัยด้านกรอบแนวคิดแบบเติบโต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 (S.D. = 0.86)

2. ผลการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันมากที่สุดคือ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.794 ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.264 และความรู้ดิจิทัล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.199 นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลอิทธิพลเชิงบวกต่อความยืดหยุ่นทางจิตใจคือ กรอบแนวคิดแบบเติบโต โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.514

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 164$ df = 142) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.100$) ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.95 (Comparative Fit Index : CFI = 0.992) ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้วควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.95 (Tucker-Lewis Index : TLI = 0.991) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือในรูปแบบคะแนนมาตรฐานมีค่าต่ำกว่า 0.05 (SRMR = 0.026) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่ามีค่าต่ำกว่า 0.05 (Root Means Square Error of Approximation : RMSEA = 0.014) จากค่าดัชนีวัดความสอดคล้องข้างต้น แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนที่มีความยืดหยุ่นทางจิตใจสูง ส่งผลให้นักเรียนสามารถปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน ทำให้นักเรียนสามารถเผชิญและเรียนรู้ที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ตัวแปรความยืดหยุ่นทางจิตใจ มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผันของนักเรียน ($\beta = 0.794$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การรับรู้ เข้าใจ ทั้งในตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ ๆ ได้ดี การสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมชั้น และการมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและเห็นคุณค่าในตัวเอง ทำให้นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองในสถานการณ์ที่แปรปรวนและภายใต้แรงกดดันได้ดี และสามารถแก้ไขปัญหาได้ดี ส่งผลให้เกิดความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน ได้อย่างดี ดังที่ ตระกูลวงศ์ ฤๅชา และคณะ (2567) กล่าวว่า การส่งเสริมความยืดหยุ่นทางจิตใจของนักเรียนนั้น เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้และการอยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน และยังช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อเอาชนะอุปสรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการที่นักเรียนมีความยืดหยุ่นทางจิตใจสูง จะช่วยให้นักเรียนไม่ยอมแพ้ต่อเป้าหมาย สามารถยอมรับในสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ และสามารถจัดการกับความเครียดได้อย่างดี

ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวไปในทางที่ดีด้วย เช่นเดียวกับ นฤศ ฤทธิพิทย์ และสตรีรัตน์ รุจิระชาคร (2565) ได้กล่าวว่า การพัฒนาความยืดหยุ่นทางจิตใจให้กับนักเรียนนั้นเป็นส่วนช่วยให้พวกเขาสามารถที่จะจัดการกับปัญหา และก้าวผ่านสถานการณ์วิกฤติ และดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงในโลกปัจจุบัน นอกจากนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ มณีวงษ์ (2024) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อรับมือกับโลกยุคใหม่ พบว่าการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตได้แก่ ทักษะความยืดหยุ่น (Resilience Skills) นักเรียนต้องเรียนรู้ที่จะมีทักษะในการฟื้นตัวจากความล้มเหลวหรือปัญหาที่ไม่คาดคิด จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดีในยุคปัจจุบัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jahju Hartanti et. al. (2024) ที่ได้ทำการศึกษาผลของความยืดหยุ่นทางจิตใจของนักเรียนต่อความสามารถในการปรับตัวเพื่อเปลี่ยนแปลง พบว่าความยืดหยุ่นทางจิตใจนั้นมีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.45

2. ตัวแปรด้านภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน ($\beta = 0.264$) กล่าวคือ การมีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนนั้นเป็นกระบวนการภายในที่ช่วยให้นักเรียนมองเป้าหมายร่วมกัน สร้างแรงบันดาลใจภายในให้กับเพื่อนในกลุ่ม สื่อสารกับเพื่อนร่วมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาหรือทำงานร่วมกัน จะส่งผลให้นักเรียนสามารถปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kotter (1995) ที่พบว่า ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงช่วยสร้างความมั่นใจให้กับตนเองและผู้อื่นได้ในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน รวมไปถึงเป็นส่วนช่วยให้กล้าตัดสินใจและทำงานร่วมกันได้อย่างยืดหยุ่น แสดงว่า การที่นักเรียนสามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นเพื่อนในกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ Dwi Novita Sari และคณะ (2024) ที่ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมของทักษะของนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายในโลกยุคพลิกผัน ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญที่นักเรียนควรได้รับการพัฒนา เนื่องจากภาวะผู้นำลักษณะนี้มุ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นแรงจูงใจ ทั้งในระดับตนเองและเพื่อนร่วมทีม เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ที่จะปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

3. ตัวแปรด้านการรู้ดิจิทัล เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน ($\beta = 0.199$) แสดงว่า การรู้เท่าทันและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าและมีจริยธรรม นั้นเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Dwi Novita Sari และคณะ (2024) ที่ได้อธิบายว่า นักเรียนที่สามารถสืบค้นข้อมูล และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการประเมินสื่อที่ได้รับได้อย่างเหมาะสม เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แสดงว่า การที่นักเรียนสามารถเลือกใช้สื่อเทคโนโลยี ประเมินค่าของสื่อที่ใช้หรือที่ได้รับ ได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งสามารถ

สร้างสรรค์งานจากสื่อเทคโนโลยีที่มีคุณค่าและมีจริยธรรมนั้น จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นในโลกยุคพลิกผันนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jahju Hartanti et al. (2024) พบว่า การรู้ดิจิทัลมีผลเชิงบวกต่อความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.30 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cheng (2024) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลของนักเรียนต่างชาติ ก็พบผลลัพธ์ไปในทิศทางเดียวกันว่า การรู้ดิจิทัลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียนทั้งทางด้านการเรียนรู้ สังคม อารมณ์ส่วนบุคคล ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

4. ตัวแปรด้านกรอบแนวคิดแบบเติบโต เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถในการปรับตัวในโลกยุคพลิกผัน โดยมีตัวแปรความยืดหยุ่นทางจิตใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน ($IE = 0.408$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีชุดความคิดที่ว่าสติปัญญาของตนเองและความสามารถของตนเองนั้นสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายาม เข้าใจในตนเอง และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาตนเองโดยไม่กลัวความล้มเหลว และพร้อมจะมองความผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้ มีส่วนช่วยให้นักเรียนเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางจิตใจได้ดีขึ้น และส่งผลให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ภายใต้แรงกดดันได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ Dweck และ Leggett (1988) ได้อธิบายว่ากรอบแนวคิดแบบเติบโตช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับความล้มเหลวได้อย่างสร้างสรรค์ รักษาความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและมีความสามารถในการพึ่งตนเองได้ ส่งผลให้นักเรียนมีมุมมองเชิงบวกต่อความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่และพร้อมรับมือกับสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล และคาลอส บุญสุภา (2024) ชี้ว่า การเอาชนะอุปสรรคจำเป็นต้องอาศัยทั้งกรอบแนวคิดแบบเติบโตและความยืดหยุ่นทางจิตใจ เนื่องจากความพยายามและทัศนคติเชิงบวกเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวและคงความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในสถานการณ์ที่ท้าทายได้ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chi-Keung et al. (2023) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรอบแนวคิดแบบเติบโตและการเมตตากรุณาต่อตนเองกับความยืดหยุ่นทางจิตใจ พบว่าผู้ที่มีระดับกรอบแนวคิดแบบเติบโตสูงจะมีระดับความยืดหยุ่นทางจิตใจสูงขึ้นตามไปด้วย แสดงให้เห็นว่า กรอบแนวคิดแบบเติบโตเป็นกลไกสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาความยืดหยุ่นทางจิตใจของนักเรียน และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับตัวในโลกยุคปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 สถานศึกษาและครูผู้สอนควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพความยืดหยุ่นทางจิตใจของนักเรียนอย่างเป็นระบบในหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อช่วยยกระดับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน

1.2 สถานศึกษาและครูผู้สอนควรส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ให้นักเรียนมีความสามารถในการมองเห็นภาพอนาคต มีแรงบันดาลใจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผู้อื่น และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง

1.3 สถานศึกษาและครูผู้สอนควรส่งเสริมและพัฒนาให้บูรณาการทักษะการรู้ดิจิทัลเข้ากับการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ให้นักเรียนมีความสามารถในการเข้าถึง ประเมิน วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลดิจิทัลได้อย่างปลอดภัยและมีจริยธรรม

1.4 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต เพื่อให้ให้นักเรียนเชื่อมั่นว่าความสามารถของนักเรียนสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายาม โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาศักยภาพ กระบวนการประเมินเพื่อการเรียนรู้ และการสะท้อนการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสถาบันครอบครัวร่วมด้วย เพื่อเข้าใจถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งเสริมหรือขัดขวางในการพัฒนาปัจจัยภายในตัวของนักเรียน เช่น ความสัมพันธ์กับครู ความไว้วางใจในโรงเรียน และการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนาและทดลองใช้ชุดกิจกรรมหรือโมดูลการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและเสริมสร้างพัฒนาการปัจจัยสำคัญทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง การรู้ดิจิทัล และกรอบแนวคิดแบบเติบโต อย่างเป็นระบบ

2.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอย่างเต็มรูปแบบโดยใช้การออกแบบการวิจัยแบบติดตามผล (Longitudinal Design) เพื่อติดตามพฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียนในช่วงระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง เช่น 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่

ในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) เป็นบริบทสังคมโลกที่กำลังเผชิญกับความผันผวน (Volatility) ความแน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) ส่งผลให้นักเรียนต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบอย่างไม่หยุดนิ่ง ตลาดแรงงานที่เน้นทักษะใหม่ ๆ และความพร้อมในการแข่งขันระดับโลก และในขณะเดียวกันนักเรียนยังต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางสุขภาพจิตและความท้าทายในการปรับตัวเพิ่มขึ้น ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้สามารถรับมือกับบริบทดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการศึกษาในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย 1) ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience) 2) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transformative Leadership) 3) การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และ 4) กรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ทั้งนี้การพัฒนานักเรียนในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) นั้นจำเป็นต้องพัฒนาทั้งด้านความคิด อารมณ์ และการใช้เทคโนโลยีควบคู่กัน เพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิต เรียนรู้ และทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จในบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไร้ขีดจำกัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. โรงพิมพ์ เจ. เอส. การพิมพ์
- จิตตินันท์ บุญสถิตกุล และ คาลอส บุญสุภา. (2024). การพัฒนารอบแนวคิดแบบเติบโตเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นทางจิตใจ เมื่อเผชิญปัญหา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 12(3), 1230 – 1240.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/271761>
- ตระกูลวงศ์ ฤๅชา และคณะ. (2567). ความยืดหยุ่นในชีวิต เป้าหมายในชีวิต และการปรับตัวเพื่อข้ามผ่านอุปสรรคของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกของประเทศไทย: การวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 32(3), 1-14. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Nubuu/article/view/269598>
- นฤภัค ฤชาทิพย์ และ สตรีรัตน์ รุจิระชาคร. (2565). การศึกษาผลโปรแกรมการพัฒนาความเข้มแข็งทางใจในวัยรุ่นโดยใช้คู่มือสร้างสรรค์พลังใจให้วัยรุ่น. *Journal of Sakon Nakhon Hospital*, 25(2), 54 – 62.
- สาธิต ใจตรง. (2548). *การศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทรพจน์ ดำรงพานิช. (2554). *โปรแกรม Mplus กับการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมใจ มณีวงษ์. (2567). การเตรียมตัวเพื่อรับมือกับโลกยุค BANI. *Journal of Integration Social Science and Development*, 4(2), 29–36.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2559). *การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)*. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/142-knowledges/2632>
- อรัญ ชูกระเดื่อง. (2561). การวิเคราะห์องค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. *วารสารครุศาสตร์*, 15(2), 79-90.
- Bass, B.M. and Avolio, B. (1993). Transformational leadership: A response to critiques. In M.M. Chemers and R. Ayman (Ed.), *Leadership theory and research: Perspectives and directions*. SanDiego, CA.
- Carolina Axelsson and Sofia Frojelin. (2023). *Competence Development in VUCA World: How to make Employees Better Equipped for Handling VUCA*. Master's thesis, Management of School of Economics and Management of LUND University. Lunds University. <http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/9125953>
- Chi-Keung Chan, Zhi-Tong Jessie Fang, Hin-Wah Chris Cheung, Theresa Sze-Ki Luk, Kung-Ho Leung and Xiaohan Chen. (2023). The Interplay of Growth Mindset and Self-Compassion with Psychological Resilience Among Chinese Emerging Adults During the COVID-19 Pandemic. In Leontopoulou, S., Delle Fave, A. (Eds), *Emerging Adulthood in the COVID-19 Pandemic and Other Crises: Individual and Relation Recourse. Cross-Cultural Advancements in Positive Psychology*, vol 17. (117-133). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-22288-7_8
- Coopersmith, Kevin. (2022). Personal Development Planning and Vertical Leadership Development in a VUCA World. *The Journal of Values-Based Leadership*, 15(1), 1-27. <https://doi.org/10.22543/0733.151.1380>
- Connor, K. M. and Davidson, J. T. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davison Resilience Scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*, 18(2), 76-82. <https://doi.org/10.1002/da.10113>
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Random House Publishing Group.

- Dweck, C.S. and Leggett, E.L. (1988). A social-cognitive approach to motivation and Personality. *Psychological Review*, 95(2), 256-273. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.95.2.256>
- Dengscherz Sabine. (10 July 2023). *Navigating Student Life in a VUCA World*. Fakutas Sastra Universitas Negeri Malang.
- Dwi Novita Sari, Amrin Soamole and Prasastiara Eka Marsella. (2024). Preparing Student's Competencies to Face the Challenges of the VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity Era). *Journal of Development Economics and Digitalization, Tourism Economics*, 1(3), 181–190. <https://doi.org/10.59407/jdedte.v1i3.926>
- Elena Sliakhovchuk. (2021). After cultural literacy: new models of intercultural competency for life and work in VUCA world. *Educational Review*, 73(2), 229-250. <https://doi.org/10.1080/00131911.2019.1566211>
- Ehlers, U.-D. (2020). *Future Skills – Future Learning, Future Higher Education*. BoD – Books on Demand.
- Hadar, L., Ergas, O., Alpert, B., & Ariav, T. (2020). Rethinking teacher education in VUCA world: student teacher's social-emotional competencies during the Covid-19 crisis. *European Journal of Teacher Education*, 42(4), 573-586. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1807513>
- Jahju Hartanti, Adi Winarno, Prayogo and Erasmios Charamba. (2024). The Efeect of Reslience and Digital Capabilities on Students' Adaptability to Change Moderated by Oranizational Learning. *Journal Pendidikan Progresif*, 14(3), 1578–1598. <http://dx.doi.org/10.23960/jpp.v14.i3.2024108>
- Kevin Coopersmith. (2022). Personal Development Planning and Vertical Leadership Development in a VUCA World. *The Journal of Values-Based Leadership*, 15(1), 1-27. <https://doi.org/10.22543/0733.151.1380>
- Kotter, JP. (1995). Leading Change: why transformation efforts fail. *Harvard Business Review*, 73(2), 59-67.
- Maryna Salun, Kateryna Zaslavska, Radka Vaničková , and Kristýna Šindelková. (2021). Formation of Entrepreneurial Skills in Students in a Changing World. *SHS Web of Conferences*, 90(4), 1-8. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20219002009>

- Shavkun, I. and Dybchinska, Ya. (2020). Vertical leadership development: problems of conceptualization and implementation. *Management and entrepreneurship: trends of development*, 1(11), 67-80. <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2020-1/11-05>
- Shliakhovchuk, E. (2021). After Cultural Literacy: New Models of Intercultural Competency for Life and Work in a VUCA World. *Educational Review*, 73(2), 229-250. <https://doi.org/10.1080/00131911.2019.1566211>
- Shuangling Cheng, Yeohee Kim and Jae-Hwag Choi. (2024). The Effect of Digital Literacy on International Students' Adjustment to University Life: Focusing on the Mediating Effect of ICT Self-efficacy. In Sserwanga, I., et al. (Eds.), *Wisdom, Well-Being, Win-Win. iConference 2024. Lecture Note in Computer Science*. (pp. 358-374). Changchun, China. https://doi.org/10.1007/978-3-031-57850-2_27
- Whiteman, W. (1998). *Training and Educating Army Officers for the 21st Century: Implications for the United States Military Academy*. Army War College.